

**Онщенко З. О.**, студентка,  
Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури України,  
Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого, м. Харків  
Науковий керівник: Демидова Л. М., д.ю.н., доцент

## **ЛЕГАЛІЗАЦІЯ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

Останнім часом проблема легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, набула глобального поширення та соціального і кримінально-правового значення. Актуальність дослідження обумовлюється різким збільшенням кількості злочинів, пов'язаних з відмиванням «брудних грошей», та проблемами, з якими зіткнулися правоохоронні органи при кваліфікації таких злочинів.

Кримінально-правова характеристика та кваліфікація легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, була предметом уваги таких вчених, як П. П. Андрушко, В. І. Борисов, М. В. Бондарєва, О. О. Дудоров, Ю. В. Коротков, В. В. Лавров, А. А. Музика, В. О. Навроцький, В. М. Попович, Б. Г. Розовський, О. О. Чаричанський, О. В. Пустовіт та інших, але ці питання залишаються актуальними при вивченні кримінального права та аналізі його проблем.

На міжнародному рівні наявне загальне визначення поняття «легалізація», а на національному таке визначення відсутнє навіть у примітці до ст. 209 КК. Відповідно до змісту статті, поняття «легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», розкривається в диспозиції ч. 1 ст. 209 КК. Проте все ж існують деякі невідповідності.

Порівняльний аналіз норм КК України та міжнародних актів щодо відмивання доходів від злочину, дозволяє зазначити, що міжнародні норми визначають такі види суспільно небезпечних діянь:

1) умисні перетворення та/або передача доходів від злочину, з метою приховування або маскуванню незаконного походження таких доходів від злочину, у т. ч. коли предикатний злочин вчинено іншою особою;

2) умисні приховування та/або маскуванню справжнього характеру, джерела, місцезнаходження, стану, переміщення, прав власності або володіння доходами від злочину;

3) свідоме набуття, володіння або використання доходів від злочину;

4) об'єднання або змова з метою вчинення, замах на вчинення, пособництво, підмова, сприяння і поради щодо вчинення зазначених вище злочинів [3].

Згідно зі ст. 209 КК кримінальна відповідальність настає за вчинення фінансової операції чи укладення угоди з коштами або іншим майном, одержаними внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, а також вчинення дій, спрямованих на приховання чи маскуванню незаконного походження

таких коштів або іншого майна чи володіння ними, прав на такі кошти або майно, джерела їх походження, місцезнаходження, переміщення, а так само набуття, володіння або використання коштів чи іншого майна, одержаних внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів (ч. 1); вчинення дій, передбачених ч. 1 ст. 209 КК, повторно або за попередньою змовою групою осіб, або у великому розмірі (ч. 2); вчинення дій, передбачених чч. 1 та 2 ст. 209 КК, організованою групою або в особливо великому розмірі (ч. 3) [1].

Також, звернемо увагу на п. 1 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» [2], відповідно до якого обов'язковою умовою настання кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, є одержання таких доходів унаслідок вчинення визначеного у п. 1 примітки до ст. 209 КК суспільно небезпечного протиправного діяння (предикатне діяння). Не можуть визнаватися предикатними діяннями злочини, відповідальність за які передбачена статтями 207 і 212 КК, незалежно від того, за якою частиною цих статей вони кваліфіковані та яке покарання встановлено за їх вчинення.

Певні проблемні питання при кваліфікації злочину легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та при відмежуванні його від інших злочинів виникають у зв'язку з недостатньо чіткими критеріями відмежування змісту положень, закріплених у ст. 209 КК України, від кримінально-правових норм, які мають схожі ознаки (ст. 198, 396, 306, 212, 222, 201 КК України).

Підсумовуючи все вищевикладене можемо зробити висновок, що КК України певним чином відображує вимоги міжнародних документів з питань протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Але все ж положення ст. 209 КК України перевантажене визначеннями в порівнянні з міжнародними вимогами та має деякі структурні вади, які шкодять ефективності застосування її на практиці. Отже, з метою підвищення ефективності протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та уникнення суперечностей та неточностей при кваліфікації злочину за ст. 209 КК України, потрібно вдосконалити положення ст. 209 КК України з урахуванням міжнародних вимог та особливостей, які притаманні вітчизняній теорії кримінального права.

#### *Література*

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
2. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 квітня 2005 р. № 5 // Вісник Верховного Суду України. – 2005. – № 5. – Ст. 9.

3. Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом: Конвенція Ради Європи від 08.11.1990 р. // Офіц. вісн. України. – 1998. – № 13. – Ст. 304.

УДК 343.618 (043.2)

**Повсткін Д. О.**, студент,  
Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ

## **ОГЛЯД ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕОБЕРЕЖНЕ ЗАПОДІЯННЯ СМЕРТІ**

Вбивство через необережність традиційно залишається відносно розповсюдженим злочином. Непоодинокими є випадки помилкової кваліфікації необережних вбивств правозастосовними органами, що прямо порушує права особи. В такому контексті дослідження специфіки кваліфікації вбивства через необережність з теоретичної та практичної позиції є актуальним.

Усі держави встановлюють абсолютний захист життя людини. Цей принцип закріплено в нормативних актах держав, як правило, у конституціях. Визначається, що кожен має право на життя та тілесну недоторканність. Життя людини є благом та об'єктом кримінально-правової охорони, у зв'язку із чим злочинні діяння, що посягають на цей об'єкт, у системі Особливої частини кримінальних кодексів об'єднані в самостійні розділи або глави (за виключенням Англії, законодавство якої не кодифіковане).

Основні склади злочину позбавлення життя (murder і manslaughter) розроблені загальним правом Англії. Тільки Закон про вбивство 1957 р. (Homicide Act) шляхом розпоряджень змінив успадковане розмежування обох складів злочину з явною тенденцією обмежити кількість випадків вбивств, що тягнуть смертну кару.

Виділяють три склади позбавлення життя («murder»):

- 1) умисне вбивство (express malice - явно виражений винний намір);
- 2) свідоме, хоча і не необережне заподіяння смерті (implied malice - винний намір);
- 3) необережне і непередбачене позбавлення життя як наслідок іншої кримінально караної дії (constructive malice – винний намір, що конструюється) [5, с. 306].

Стосовно законодавства держав, які належать до континентальної системи права, зазначимо, що, наприклад, Кримінальний кодекс Франції поняття необережної вини намагається визначити шляхом перерахування можливих варіантів поведінки в книзі другій законодавчої частини Кодексу «Злочини і проступки проти людини». До цього прийому він, зокрема,